

Lekcja 77. Pomiar rezystancji

Pomiary rezystancji możemy wykonać za pomoc :

- multimetrem cyfrowym (funkcja pomiaru rezystancji);
- mostkiem (technicznym lub laboratoryjnym);
- metodą techniczną.

Wybór metody pomiaru zależy od wielu czynników, np.: jaki rząd wielkości reprezentuje badana rezystancja, dokładność , z jaką chcemy ją zmierzyć, czy też posiadany do dyspozycji sprzęt pomiarowy.

CYFROWY POMIAR REZYSTANCJI

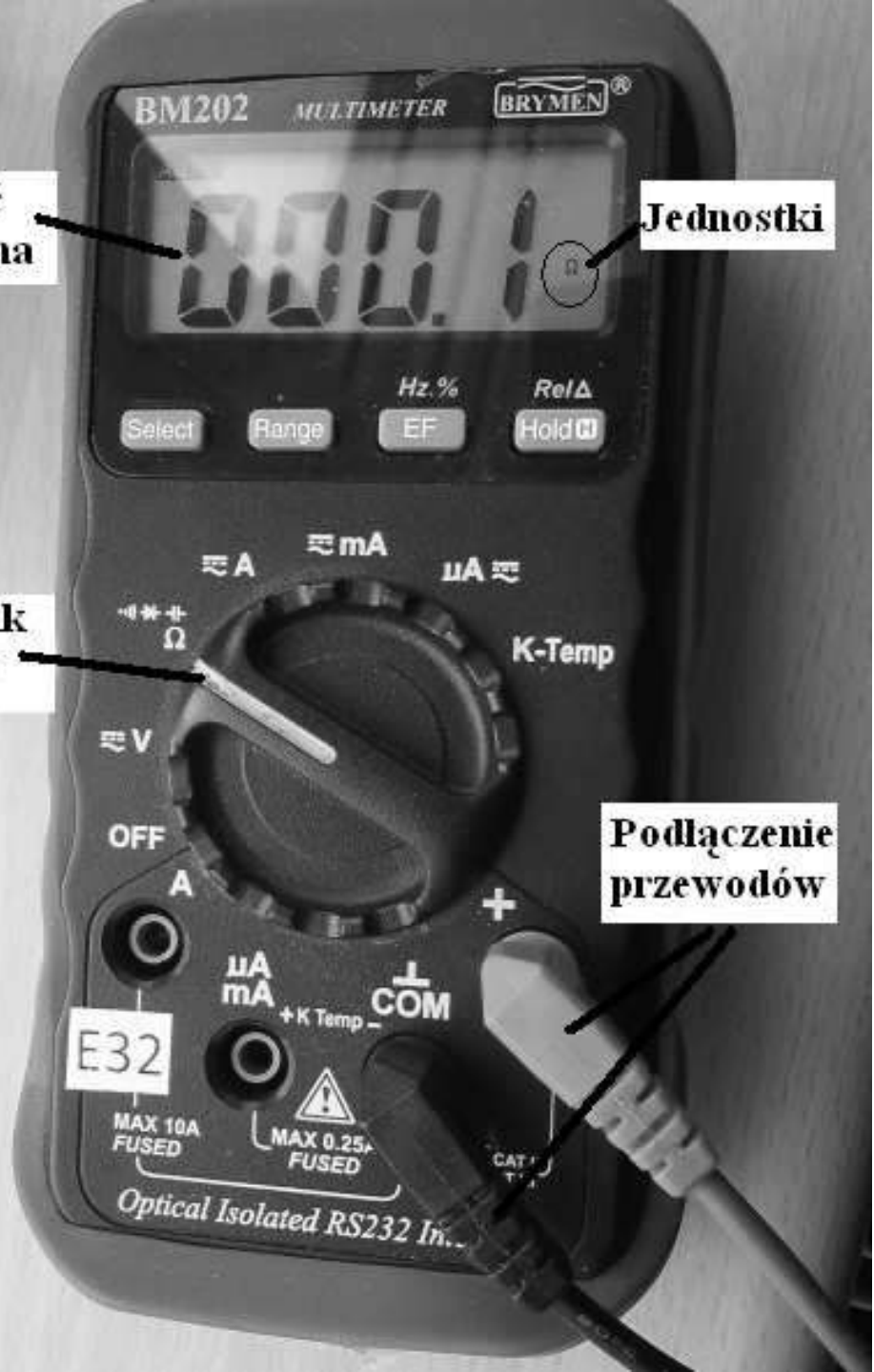
Cyfrowy pomiar rezystancji polega na przetworzeniu jej na napięcie stałe. Potrzebny spadek napięcia wywoływany jest na mierzonej rezystancji przez prąd pochodzący z wbudowanego do multimetru źródła prądowego. Przełącznik funkcyjny powinien znajdować się w pozycji oznaczonej symbolem „ Ω ”. Przed rozpoczęciem pomiarów sprawdzamy działanie przyrządu poprzez zwarcie przewodów podłączeniowych (wtedy na wyświetlaczu powinna pokazać się wartość „0.000” lub „0.001”) oraz rozwarcie przewodów (na wyświetlaczu powinna pokazać się wartość „0.L” i wartość jednostki M Ω).

Wartość
zmierzona

Jednostki

Przełącznik
funkcyjny

Podłączenie
przewodów

- Przy pomiarze „małych” rezystancji stosowana jest metoda czteropunktowa pomiaru. Polega ona na zasileniu mierzonego rezystora z oddzielnego źródła prądowego (wbudowanego do multimetru) o prądzie znamionowym 10 mA i pomiarze wywołanego tym prądem spadku napięcia woltomierzem na zakresie pomiarowym 100 mV.

METODY ZEROWE (MOSTKI)

Pomiar rezystancji mostkami zalicza się do **metod zerowych**. Cechą metod zerowych jest eliminacja wpływu elektrycznych przyrządów zarówno wskazówkowych jak i cyfrowych na wartość błędu pomiaru rezystancji.

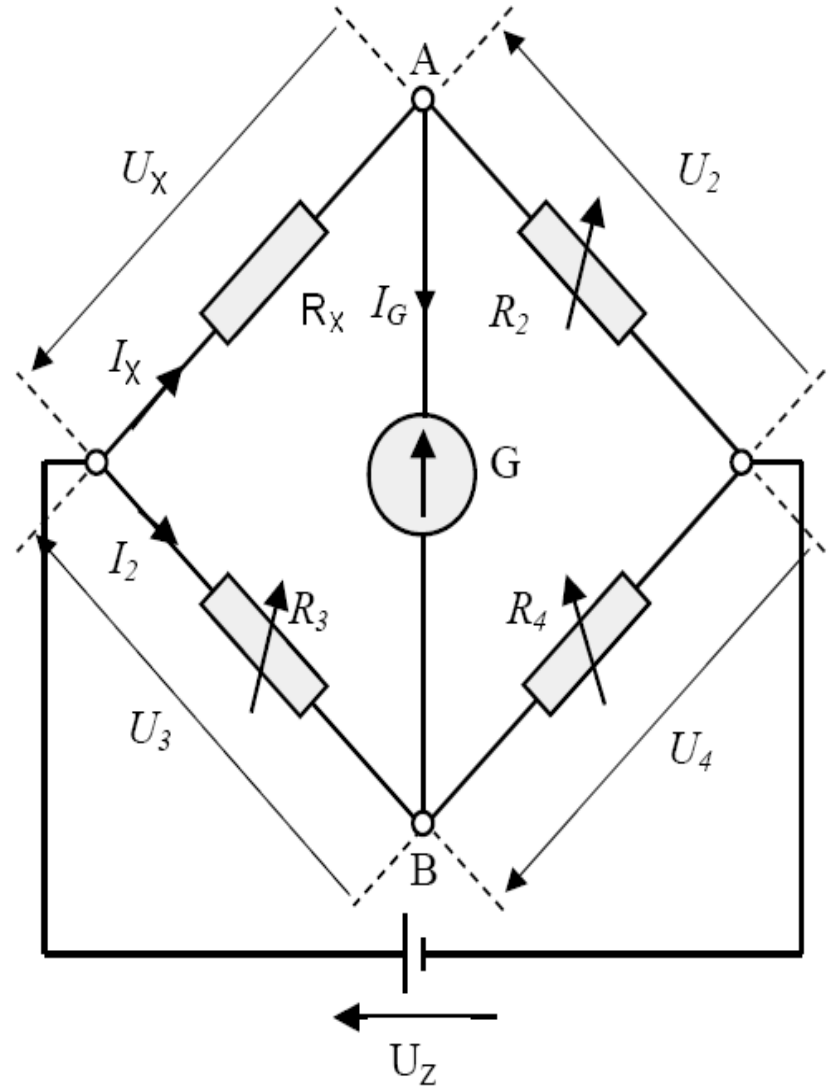
Mostki do pomiaru rezystancji dzielą się na:

- Wheatstone'a (pomiar z wysoką dokładnością rezystancji z przedziału od ok. 1Ω do ok. $10 \text{ M} \Omega$);
- Thomsona (Kelvina) - pozwala na pomiar rezystancji w zakresie $0,000001 \Omega - 10 \Omega$.

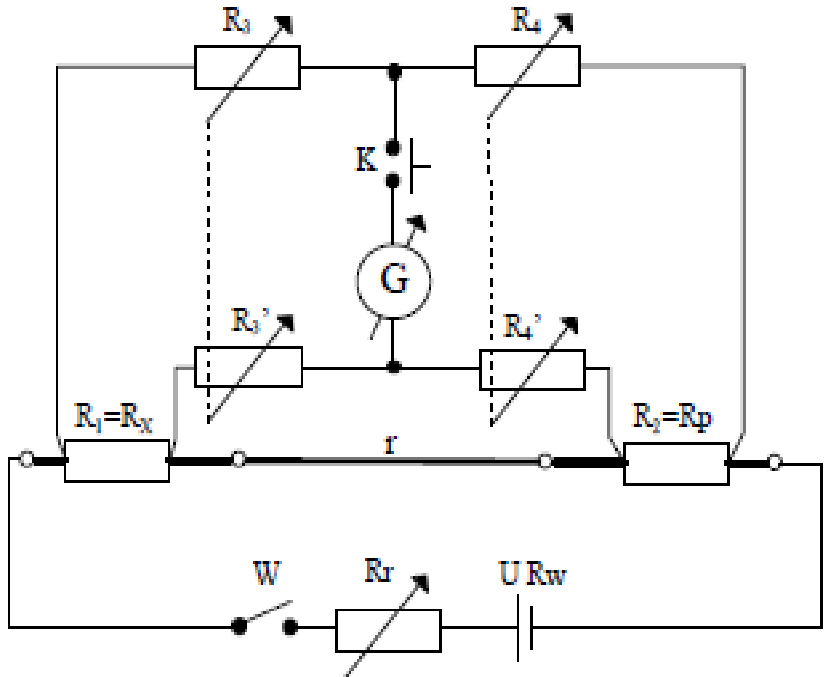
Na rys. przedstawiony jest schemat ideowy mostka Wheatstone'a. Oprócz rezystora mierzonego R_x występują w nim trzy rezystory wewnętrzne: R_2 , R_3 , R_4 o regulowanych wartościach. W przekątnej pionowej A , B mostka znajduje się detektor zera (galwanometr magnetoelektryczny G). Zadaniem galwanometru jest wskazywanie stanu równowagi mostka, to znaczy stanu, w którym różnica potencjałów między punktami A , B staje się równa zero. Stan ten otrzymuje się w wyniku regulacji rezystancji R_2 , R_3 , R_4 , zaś sam proces regulacji nazywany jest równoważeniem mostka.

- W stanie równowagi mostka mierzona rezystancja R_x jest określona zależnością:

$$R_x = \frac{R_2 R_3}{R_4}.$$

Zmodyfikowanym mostkiem Wheatstone'a do postaci sześcioramiennej jest mostek Thomssosa (Kirchhoffa). Modyfikacja mostka Wheatstone'a polega na zastąpieniu rezystorów R_3 i R_4 drutem ślizgowym, kalibrowanym ze stopu oporowego (manganinu, nikrothalu) o długości 0.5m (czasem 1m). Stan równowagi tego mostka, przy $R_p = \text{const}$, osiąga się ustawiając w odpowiednim położeniu suwak na listwie z drutem oporowym.

METODA TECHNICZNA

Metoda techniczna pozwala na pomiar rezystancji przy żądanym natężeniu prądu w elemencie badanym. Ma to zasadnicze znaczenie przy pomiarze rezystancji zależnych od prądu, kiedy to wymagana jest regulacja prądu pomiarowego w stosunkowo szerokim zakresie w celu wyznaczenia charakterystyki prądowo - napięciowej badanego elementu.

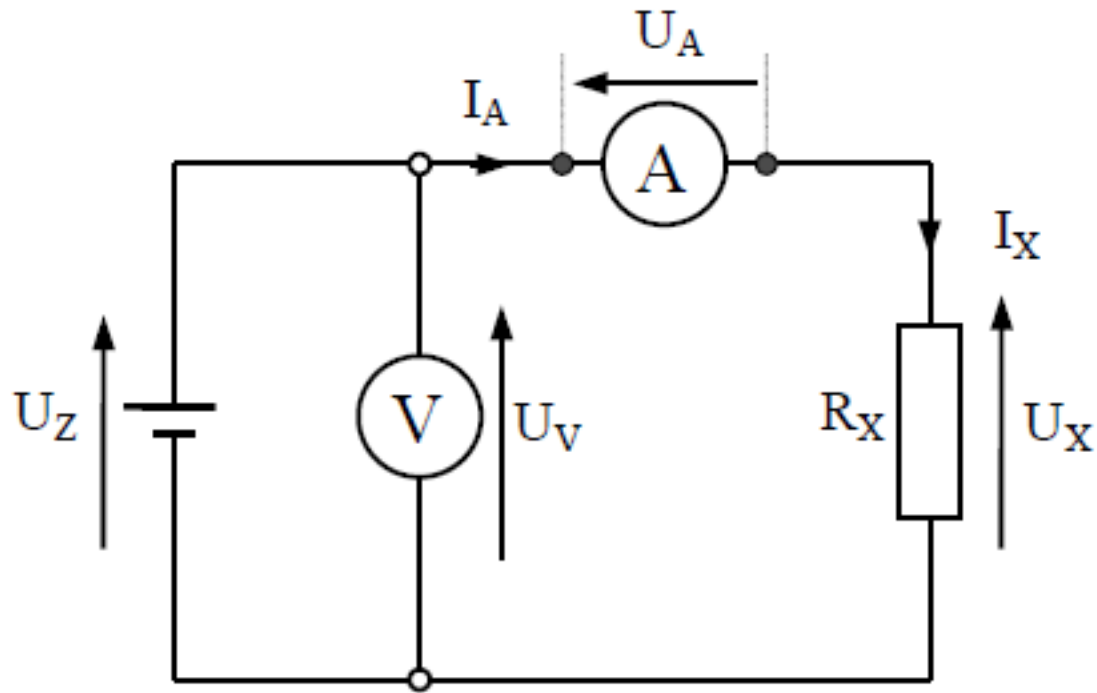

Metoda techniczna polega na pomiarze natężenia prądu I_x płynącego przez element badany oraz napięcia U_x panującego na jego zaciskach. Poszukiwaną wartość rezystancji R_x oblicza się następującej według zależności:

$$R_x = \frac{U_x}{I_x}$$

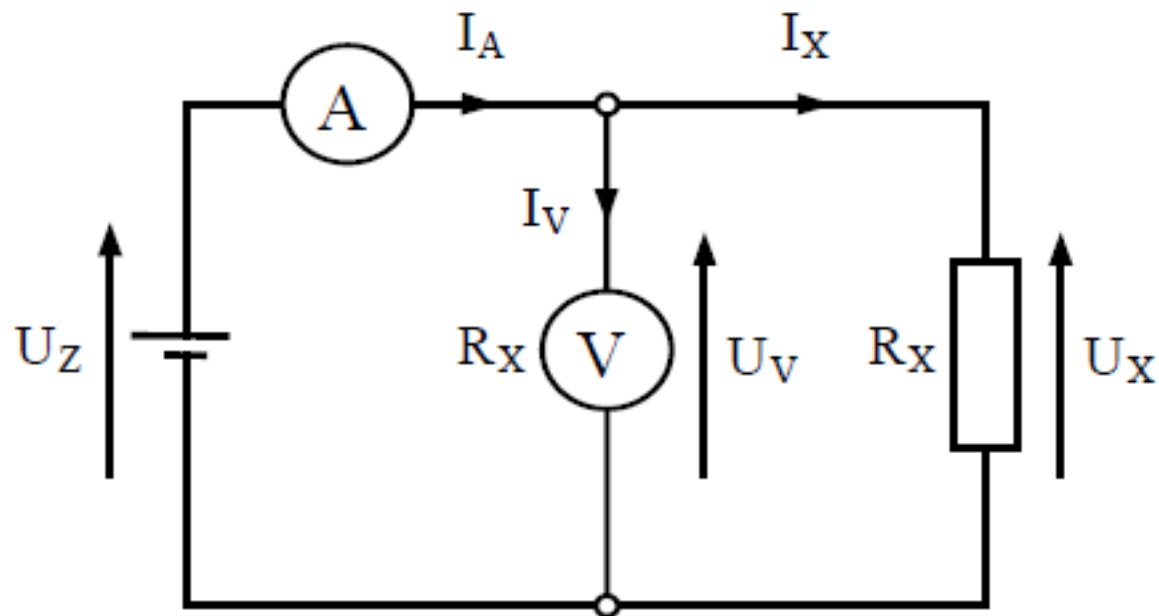
Metoda techniczna może być realizowana w jednym z dwóch układów pomiarowych:

- w układzie „**z dokładnym pomiarem prądu**” (rys.a) albo
- w układzie „**z dokładnym pomiarem napięcia**” (rys. b).

- Rys. a Układ z dokładnym pomiarem prądu

$$R_X = \frac{U_X}{I_X} = \frac{U_V - U_A}{I_A} = \frac{U_V}{I_A} - R_A,$$

Rys. b. Układ z dokładnym pomiarem napięcia

$$R_X = \frac{U_X}{I_X} = \frac{U_V}{I_A - I_V} = \frac{U_V}{I_A - \frac{U_V}{R_V}},$$